

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

ZGODOVINA IN TEORIJA GLEDALIŠČA IN FILMA

Izpitna pola 1

Ponedeljek, 29. avgust 2022 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Prilogi z odlomkoma iz dramskih besedil (A in B) in konceptni list so na perforiranih listih,
ki jih kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 12 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 66. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni.

3/16

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

Odlomek iz dramskega besedila (A)

Gledata ga. STANLEY globoko vdahne, da mu vzdrgeta vse telo. Zbira se.

GOLDBERG: No, Stanči moj, kaj rečete, a?

Gledata. STANLEY se zbira. Glava mu klone, z brado se dotakne prsi, počepne.

STANLEY: A-gggg ... a-gggggg ...

MCCANN: Kako se vam zdi, gospod?

STANLEY: Keechhhh ... keeeeeehhh

MCCANN: Gospod Webber! Kako se vam zdi?

GOLDBERG: Kaj pravite, Stan? Kako se vam zdi ta perspektiva?

MCCANN: Kaj menite o perspektivi?

STANLEYJEVO telo zadrgeta, se sprosti, glava mu omahne, spet obmiruje, sklučen. Skoz vrata spredaj levo pride PETEY.

GOLDBERG: Še vedno isti stari Stan. Pojdite z nama. Gremo, dečko.

MCCANN: Pridite z nama.

PETEY: Kam ga peljeta?

Onadva se obrneta. Tišina.

GOLDBERG: K Montyju ga peljeva.

PETEY: Tu naj ostane.

GOLDBERG: Ne bodite trapasti.

PETEY: Ga bomo že pazili.

GOLDBERG: Zakaj bi ga pa pazili prav vi?

PETEY: Moj gost je.

GOLDBERG: On rabi specialno nego.

PETEY: Bomo našli nekoga.

GOLDBERG: Ne. Monty je sigurno najboljši. Vzdigni ga, McCann.

Pomagata STANLEYJU iz naslanjača. Vsi trije odidejo k vratom na levo.

PETEY: Pustita človeka!

Obstanejo. GOLDBERG motri PETEYJA.

GOLDBERG hinavsko: Zakaj ne greste z nami, gospod Boles?

MCCANN: Ja, zakaj ne greste z nami?

GOLDBERG: Pojdite z nami k Montyju. Avto ima veliko prostora.

PETEY se ne premakne. Gresta mimo njega do vrat. MCCANN odpre vrata in vzame kovčke.

PETEY strt: Stan, ne daj si ukazovat od tehle dveh!

Tišina. PETEY stoji. Zunanja vhodna vrata se zaloputnejo. Slišimo, da je nekdo zagnal avto.

Slišimo, da avto odpelje. Tišina. PETEY gre počasi do mize. Sede na stol levo. Vzame v roke časnik in ga odpre. Trakovi padejo na tla. Spusti pogled k trakovom. Mimo pride MEG in vstopi skozi zadnja vrata. PETEY je zatopljen v naslovno stran časnika.

MEG prihaja v ospredje: Avta ni več.

PETEY: Ja.

MEG: A so šli?

PETEY: Ja.

MEG: Potem ne bodo na kosilu?

PETEY: Ne.

MEG: Joj, a ni škoda! (*Odloži torbo na mizo.*) Vroče je zunaj. (*Obesi plašč na kljuko.*) Kaj počneš?

PETEY: Berem.

MEG: Je dobro?

PETEY: Kar, ja.

Ona se usede k mizi.

MEG: Kje je Stan?

Premolk.

MEG: Je Stan že prišel dol, Petey?

PETEY: Ne ... še ...

MEG: Je še v postlji?

PETEY: Ja, še ... še spi.

MEG: Še kar? Ta bo zajtr

PETEY: Pusti ga ... spat.

Premolk

MEG: A ni bila fletna zaba

TEX: Nicen

MEG: Niči bil2

MEG. NISI BH?

PETEY. Sem p

MEG: A.

Pre

G: Fletna z
tilit

PETEY: Potem, da je bilo fejst?

Premolk.

G: Jaz sem

PETEY: Ares?

MEG: la res... W

PETEY: Si pa že morala bit

MEG: Ne sveta respica Bila

Bremek

PREMIER.

MEG. Vem, da sem bala.

Zastor.

Odlomek iz dramskega besedila (B)

JOLANDA: Pusti jo, Edi. Kaj se ukvarjaš z njo. Saj ni vredno.

SESTRA: Čakajte. Čakajte. Kaj sta rekla?

JOLANDA: Z vami jaz nimam nič.

SESTRA: Počasi. Počasi. Kako se pa vi pogovarjate o moji sestri?

Vrata se odprejo in pride Adamovič. Precej je zdelan; hudo šepa in očala na nosu so razbita. Gre za mizo in sede. Ostali so še vedno pri oknu; kot je v tej igri že v navadi, so tako zaposleni sami s seboj, da ga ne opazijo takoj.

ŠKODLARIČ: Dajte no mir.

SESTRA: Nič mir! Takale mestna frajlica bo tukaj dvigovala nos? A mogoče tudi mesa ne jeste? Ji bom jaz dala koline! Orng krvave!

EDI: To je štala. Kompletna štala.

SESTRA: Zemlja ni samo za krompir sadit! V zemljo se da tudi koga zakopat!

JOLANDA: A mi mogoče grozite?

SESTRA: (Že zelo iz sebe.) Grad gori! Grof beži! Vino teče naj, če teče kri!

TETA: (Jo skuša pomiriti.) Je že dobro. Je že dobro.

JOLANDA: Edi, to so vampirji!

MOŽ: Ne se kregat.

SESTRA: Na čigavi strani pa si ti? A si kmet ali nisi?

MOŽ: (Ki se mu nenadoma odpre.) Jaz sem se priselil na kmetijo; drugače sem iz mesta. Moj oče je bil čevljar, mama pa delavka. Imel sem enega brata in šest sester; rekli so, da sem se vrgel bolj po sestrah. Da sem se raje igral z njimi in te stvari. Potem sem se pa ...

Zinka, ki nenadoma zagleda Adamoviča, kako sam sedi za mizo, ga prekine.

ZINKA: Poglejte sem! Poglejte ga! Nazaj gor je prišel!

GOSPA MINKA: Madona, pa res za mizo sedi.

SESTRA: Bravo! Tako se dela!

ŠKODLARIČ: Nič bravo! Lepo je ugotovil, da se nima kam skrit. Zdaj bomo pa vse poračunali.

Adamičev načeti obraz se spremeni v spako. Nekaj hudobnega je zdaj v njegovem izrazu.

ADAMOVIČ: Vi boste poračunali? S kom boste poračunali? Kar naprej! Hoteli ste vraka, zdaj ste ga pa dobili! Kdor čaka, dočaka!

SESTRA: Kaj mu je? Kot bi ga sam hudič obsedel!

TETA: Saj res šepa, kot bi imel kopito.

EDI: To je od padca. Nehajte s tem praznoverjem. A nimate nobene šole?

GOSPA MINKA: Pravi spak. Kot sem reklam.

ZINKA: Moj bog, kaj mi bo pa zdaj naredil?

Adamovič spleza na mizo. Izgleda, da težko stoji, a ko spregovori, spregovori tako, kot ga v tej igri nismo bili vajeni.

ADAMOVIČ: Zdajle me pa dobro poslušajte! Dobro me poslušajte vsi po vrsti, ker od danes naprej bo vse drugače. Zdaj se me ne boste več znebili! V vsaki omari, ki jo boste odprli, bom čepel noter in vas prav ostudno gledal. Za vsako mizo bom sedel z vami, pa če bo prost kakšen stol ali ne! Sladek ljubimec bom, da bo gorje ob ločitvi veče! Mrtaške koračnice bom igral na poroki in se veselil vsake nesrečne dušice, ki jo bo zasula lopata! Mrzlo sapo vam bom dihal za vrat in ne bo ga zdravila, ki bi vam ozdravil prehlad! Če boste hoteli prav, bom jaz obrnil narobe. Nobenega veselja ne bo več, da ne bi jaz kanil notri kapljo pelina! Oroke vam bom speljal na kriva pota, da jih boste zaman iskali! Ni je muke človeku lastne, ki je ne boste izkusili! Jaz bom igral, vi boste pa plesali, goli in bosi in do gležnjev krvavi!

Dolga tišina, ko se nihče ne zgane v prostoru.

ŠKODLARIČ: Madonca, Vrhovrc ...

VRHOVRC: Ja?

ŠKODLARIČ: Saj tole je pa naš človek.

VRHOVRC: Kdo bi si mislil, da sva qa tako narobe ocenila.

ŠKODLARIČ: Naš človek, ni kaj.

GOSPA MINKA: Naš pianist.

ZINKA: Beno! Če bi bil že od začetka tak, se ne bi jaz nikoli ločila od tebe!

TETA: Benjamin! Kaj pa se je zgodilo s teboj, da si tako čuden?

Adamovič skoči z mize in hitro odšepa ven. Vsi stečejo za njim. Komaj zadnji zapusti prostor, se odprejo vrata omare na drugi strani sobe in ven zleze – spet Adamovič. Smehlja se lastni premetenosti. Pred ogledalom si popravi strgano kravato in zlomljena očala ter si polepša frizuro. Potem odšepa do okna in s pravim otroškim pričakovanjem prižge svečo, ki je medtem ugasnila. Luč se – primerno atmosferi – zatemni. Sede za pianino in zaigra.

Vrata se počasi odprejo ...

Podrobno preberite priložena odlomka A in B in odgovorite na vprašanja.

1. Dopolnite besedilo.

Avtor odlomka A je Harold Pinter, dramsko besedilo je izšlo leta _____.

Za to obdobje se je uveljavilo poimenovanje *comedies of menace* ali _____.

Sem sodita tudi avtorjevi dramski besedili z naslovoma

_____ in _____.

Literarni kritiki so njegov slog označili s pridevnikom, ki izhaja iz njegovega imena, in sicer

_____.

Leta _____ je prejel Nobelovo nagrado za _____

(7 točk)

2. Avtor odlomka B je Matjaž Zupančič. Navedite naslov tega dela in ga razložite.

(3)

Kako je avtor odlomka B v uvodnih didaskalijah žanrsko podnaslovil svoje delo?

(1)

Za dramsko besedilo je leta _____ prejel že drugič Grumovo nagrado za najboljše dramsko besedilo.

(1)

Za katero delo jo je prejel prvič in kdaj?

(2)
(7 točk)

3. Navedite osnovne značilnosti seznama oseb v uvodnih didaskalijah besedila, iz katerega je odlomek B. Navedite najmanj eno antonomazično ime in ga razložite.

(5 točk)

4. Umestite obo odlomka, tako odlomek A kot odlomek B, v dramsko zgradbo in umestitev utemeljite.

(4 točke)

5. Pojasnite, kako branje časopisa povezuje dramski besedili, in se opredelite do trakov, ki v odlokmku A padejo na tla.

(4 točke)

6. Obkrožite pravilni odgovor in utemeljite svoje odgovore.

V odlomku A nastopijo vse dramske osebe, ki nastopajo v celotnem dramskem besedilu.

DA NE

V odlomku B nastopijo vse dramske osebe, ki nastopajo v celotnem dramskem besedilu.

DA NE

Stanley in Adamovič sta oba neuspešna pianista.

DA NE

Meg je bila kraljica plesa.

DA NE

(8 točk)

7. Označite dramski prostor in čas v odlomku A. Označite tejhoskopijo.

(5 točk)

8. Označite Stanleyja v odlomku A in skozi celotno besedilo. Opredelite se do njegove perspektive. Navedite najmanj dve možnosti in ju utemeljite.

(6 točk)

9. S pomočjo didaskalij v odlomku (oznak dramatika) označite Adamoviča na začetku priloženega odlomka B. Označite mesto v odlomku, ko se Adamovič spremeni, in s pomočjo Sestrine replike »saj res šepa, kot bi imel kopito« določite, v kaj se spremeni.

(4)

Dopolnite besedilo.

Sestrina replika spominja na Cankarjev dramski lik _____ v dramskem besedilu _____.
_____.

(2)

Navedite še dva naslova dramskih besedil iz svetovne ali slovenske zakladnice dramatike, v katerih se pojavila »šepajoč korak«.

(2)
(8 točk)

10. Katere lastnosti družijo like Vrhovrca in Škodlariča ter Goldberga in McCanna? Navedite primer dvojnih likov v zgodovini dramatike.

(6 točk)

11. Dopolnite in odgovorite na vprašanja.

Temeljni drami dramatike absurdna sta (po M. Esslinu):

_____.

(2)

Ena izhaja iz komičnega občutja in druga iz tragičnega.

Utemeljite, ali tovrstne občutke vzbujata tudi odlomka A in B.

(2)
(4 točke)

12. Na sliki sta Meryl Streep in Jeremy Irons v filmu Ženska francoskega poročnika. Utemeljite, kako je fotografija povezana s Haroldom Pinterjem.

Slika 1

(2 točki)

Prazna stran

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.